

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (24)

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859-2025

Dossiernummer
2402260

Enligt sändlista

Delgivningskvitto

Beslut för naturreservatet Överrödå i Vindelns kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Överrödås naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Samtidigt upphävs föreskrifterna om rätten att färdas och vistas i, som om ordningen i övrigt inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken) i Länsstyrelsen Västerbottens förordnade (24FS 2012: 18) om Överrödås naturreservat i Vindelns kommun, diarienummer 511-8800-2011.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Överrödå med tillhörande skötselplan (2012-10-15 och diarienummer 511-8800-2011) upphävs när detta beslut (2025-12-17 och diarienummer 6859–2025) vunnit laga kraft.

Fakta om naturreservatet

Namn	Överrödå
Dossiernummer	2402260
NVR-id	2031249
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	13 km öster om Vindeln
Koordinat	E 740850; N 7121670 (Sweref 99 TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Enskild
Fastigheter	Rödå 1:7
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	8 hektar
Areal skogsmark	8 hektar
Areal produktiv skog	7,5 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer bestående av ett högproduktivt skogsområde med rik kärlväxtflora. Syftet är också att bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer och den historik av skogsbete som präglar området.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att naturreservatet i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer samt genom att skogsbete möjliggörs. Där området är påverkat av skogsbruk, dikning eller annan fysisk påverkan samt främmande eller andra skadliga arter ska syftet även kunna nås genom att:

- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen
- återställa struktur och hydrologi i skog
- genomföra brandefterliknande åtgärder
- genomföra åtgärder för att begränsa eller ta bort för området främmande arter eller andra skadliga arter

Områdets prägel av skogsbete och naturvärdena knutna till det ska kunna upprätthållas och utvecklas genom skogsbete. Så länge skogen betas är röjning samt luckhuggning tillåtet för att upprätthålla karaktären av en ljusöppen, betad bondeskog.

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Skälen för beslutet

Överrödås naturreservat har höga bevarandevärden kopplade till naturmiljöerna, det biologiska kulturarvet och i viss mån även till friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets äldre högproduktiva och betespräglade granskog och barrblandskog. Naturreservatet har en för regionen ovanligt rik kärlväxtflora samt förekomst av kalkgynnade marksvampar.

Skogen är belägen i en sydvästvänd sluttning mot Vindelälven där blockrika branter varvas med flackare partier som präglas av översilade och källpåverkade stråk, med ett bitvis frodigt fältskikt och en utpräglad lundvegetation. Blåsippa förekommer här på en av de nordligaste kända lokalerna i landet. Längre upp i sluttningen övergår granskogen i barrblandskog, blir glesare i trädskiktet och i den nordöstra delen av området återfinns en mycket gles och lågvuxen hållmarkstallskog.

I reservatet finns genomgående inslag av lövträd, bland annat ett flertal asprika partier. Naturskogskvaliteter såsom luckighet, skiktning och död ved återfinns genomgående men riktigt gamla träd saknas.

Området präglas av långvarigt skogsbete, som sannolikt har pågått från 1600-talet och ända in på 1940-talet. Även småskaligt nyttjande av skogen i form av uttag av virke för husbehov har pågått under lång tid. Spår av hävd i form av granar med betesskador och gamla stigar vittnar om det biologiska kulturarv som området besitter.

Skogen är även påverkad av sentida skogsbruksåtgärder och det finns påverkan i form av grävda diken och brunnar. Den invasiva främmande arten hybridslide har påträffats strax söder om kraftledningsgatan, belägen utanför reservatsgränsen.

Trots spår av sentida skogsbruk och hydrologiskt och fysiskt påverkade vattenmiljöer bedöms området hysa värdefulla naturmiljöer. Betespräglade barrskogar blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Det finns stor potential att på sikt bevara och utveckla både natur- och

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

kulturpräglade skogsstrukturer i området genom en kombination av fri utveckling, betestryck och andra skötselåtgärder. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av en naturvårdande skötsel som reservatsbeslutet möjliggör. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder. Förutsättningarna för att bevara och utveckla naturreservatets natur- och kulturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Skäl för att upphäva gällande beslut

I Överrödås naturreservat finns skyddsvärda naturmiljöer och arter. Beslutets 2012-10-15 syfte, förvaltningsinriktning och föreskrifter medger inte de typer av skötselåtgärder som Länsstyrelsen anser nödvändiga för att naturvärdena i Överrödås naturreservat ska kunna bevaras och utvecklas. Vidare bedöms föreskrifterna för vissa verksamheter behöva förstärkas för att uppnå syftet medan andra föreskrifter bedöms kunna upphävas då de inte bidrar till att uppnå syftet.

Genom att ersätta beslutet (2012) med detta beslut 2025-12-17 får området ett mer ändamålsenligt skydd. Det blir möjligt att förvalta området så att reservatets syfte uppfylls.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. anlägga väg eller bro,
3. anlägga ledning eller rör,
4. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
5. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
8. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av vindskydd, eldstad, rastplats, led eller spång,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

4. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter i naturmiljöer i skog genom skogsbete; röja eller fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra bete eller annan markstörning och liknande åtgärder,
5. skötselåtgärder i ungskogar och medelålders skogar för att skapa en mer varierad beståndsstruktur och ökad lövandel samt för att återställa naturlig hydrologi genom att röja och fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra markstörning och liknande åtgärder,
6. åtgärder för att ta bort brunnar som inte är i bruk samt återställa området efter borttagande genom att dämna och lägga igen brunnar samt liknande åtgärder. Åtgärderna ska göras i samråd med nyttjanderättshavaren,
7. inplantering eller utsättning av inhemska växter, djur eller andra organismer för att gynna skyddsvärda arter eller naturmiljöer,
8. borttagande av för området främmande arter,
9. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda, klena kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) samt framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar,
- d) underhåll av befintliga jaktorn. För uppförande av nya jaktorn krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- e) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass. För upprättande av nya sikt- eller skjutgator krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- f) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- g) att nyttja naturreservatet för skogsbete med nötkreatur, häst, får eller getter samt vattning av betesdjur samt att i samråd med Länsstyrelsen uppföra stängsel samt övriga anordningar som djurskyddet föreskriver för betande djur,
- h) underhåll av stängsel och övriga anordningar för betesdjur. Träd som fallit eller hotar att falla över stängsel eller annan anordning för boskap eller på annat sätt utgör risk för boskap får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
- i) åtgärder som syftar till att bibehålla betespräglade natur- och kulturmiljöer genom röjning av buskar, enstaka träd och sly efter

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

samråd med Länsstyrelsen. Träd som kapas ska lämnas i naturreservatet. För andra kultur- eller biotopvårdande åtgärder, som inte omfattas av undantag g-i, krävs Länsstyrelsens tillstånd från föreskrifterna,

- j) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- k) underhåll av aktiva brunnar.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

Området aktualiserades för skydd en tid efter det att ett närliggande naturvårdsområde, Rödåborg till stora delar avverkades. Fastighetsägaren till Rödå 1:7 och Överrödås naturreservat upprördes av detta och ville istället för att avverka ett område med liknande kvaliteter på sin fastighet undersöka möjligheterna att skydda detta område. En första kontakt togs med Skogsstyrelsen som tillsammans med Länsstyrelsen gjorde bedömningen att området kvalificerade för skydd. Markägaren tog initiativet till att skydda området med incitamentet att bidra till miljömålsuppfyllelse i Västerbottens län.

Länsstyrelsen har under beredningen av ärendet besökt området vid flera tillfällen för att samla in underlag om områdets naturvärden. Naturvårdsverket tillstyrkte under hösten 2010 att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörd markägare med syfte att bilda naturreservat av området. Efter förhandlingar med markägaren har en överenskommelse träffats gällande inträngsersättning.

Reservatsförslaget sändes på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Berörd markägare inkom med synpunkter gällande beskrivningen av ärendets beredning. De synpunkterna har beaktats i skälighetsutsträckning och arbetats in i det här beslutsdokumentet. Övriga remissinstanser har antingen tillstyrkt reservatsförslaget eller avstått

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

från att yttra sig. Länsstyrelsen fattade den 15 oktober 2012 beslut om bildande av naturreservatet Överröda (diarienummer 511-8800-2011).

Länsstyrelsen har i samband med skötsel och förvaltning av naturreservatet konstaterat att syftet och föreskrifterna från 2012 behöver kompletteras för att bl.a. svara upp mot den skötsel som behöver genomföras för att uppnå syftet med naturreservatet. I samband med detta kompletteras även skötselplanen.

Naturreservatet ligger inom Rans samebys vinter- och vårvinterbetesmarker. Samebyn har beretts möjlighet att yttra sig.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Svenska kraftnät (SVK) har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berör det aktuella området och har därför inga synpunkter.

Skogsstyrelsen finner de aktuella förslagen lämpliga för reservatet men understryker att det är viktigt med samråd med berörd sameby. Vidare meddelar Skogsstyrelsen att de inte har några pågående ärenden inom området och att de tillstyrker förslaget.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) ställer sig positiva till inrättandet av naturreservatet. De påpekar vikten av att naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder bör göras med försiktighet, av kunniga och professionella personer med goda kunskaper om det aktuella området. Ingen bränning bör ske under häckningstid. De framför också vikten av att vid eventuella leddragningar undvika dragningar som kan äventyra eller störa häckningar, särskilt för rovfåglar men även andra störningskänsliga arter. De påpekar också att naturreservat i första hand bör vara till för att skydda naturen och sekundärt för att understödja friluftslivet.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Länsstyrelsens kommentar: Inför en faktisk naturvårdsbränning sker alltid en noggrann fältplanering av de områden som ska brännas. Innan en bränning sker flera detaljerade genomgångar av de berörda bestånden, ofta under flera säsonger i följd. Vid dessa besök noteras och registreras förekomster av olika skyddsvärda arter som kan behöva tas hänsyn till vid en bränning. Vid behov sker även samråd med lokala ornitologer eller annan expertis för att till exempel inhämta ytterligare kunskap. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (av fåglar eller andra organismgrupper) vars förekomst kan komma att äventyras av en bränning kommer den planerade bränningen i normalfallet att omplaneras så att bränning antingen sker vid annan tidpunkt eller att gränserna för bränningsområdet ändras så att arten i fråga inte påverkas eller att påverkansgraden minimeras. En slutlig avvägning av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper behöver dock alltid göras från fall till fall.

I syftet med naturreservatet preciseras att det är inom ramen för bevarandet av naturmiljöer som naturreservatet ska tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Sametinget (Sámediggi) har inget att erinra mot förslaget. Vidare belyser de vikten av att reservatsbeslutet inte ska hindra samisk markanvändning i området. Sametinget poängterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b). Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörda samebyar inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln. Ett stycke som förtydligar samråd angående renskötsel har lagts till i skötselplanen (kapitel 6).

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) lämnar övergripande synpunkter på förslaget och hänvisar till berörd sameby för områdesspecifika synpunkter. SSR anser att det är viktigt att

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

naturreservaten inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet eller berörd sameby. SSR ställer sig frågande till avsaknaden av samrådsplikt gällande åtgärder inom reservatet. Som exempel på åtgärder som kan påverka renskötseln anges stängsling, bränning samt åtgärder för friluftslivet. SSR begär ett tillägg om samrådsplikt för Länsstyrelsen vid åtgärder som kan påverka renskötseln inom reservatet. Vidare erinrar SSR om att det är av stor vikt att Länsstyrelsen beaktar vad berörd sameby framför, såväl vad gäller reservatsbeslutet som skötselplanen.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen samråder alltid med berörda samebyar inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln. Samebyn har fått remissförslaget. Inför bl.a. naturvårdsbränningar görs alltid en mer detaljerad planering. Ett stycke som förtydligar samråd angående renskötsel har lagts till i skötselplanen (kapitel 6). I skötselplanen förtydligas också att både Länsstyrelsen och berörd sameby kan ta initiativ till samråd om skötsel av naturreservatet.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Överrödås naturreservat ligger ca 13 km öster om Vindeln. Området består av en sydvästvänd sluttning mot Vindelälven som utgör en gradient från högproduktiv granskog och barrblandskog i de låglänta och mellersta delarna till hållmarkstallskog högre upp. De högsta naturvårderna är koncentrerade till områdets äldre högproduktiva och betespräglade granskog och barrblandskog med översilade och källpåverkade stråk, ett bitvis frodigt fältskikt och utpräglad lundvegetation. Naturreservatet hyser en för regionen ovanligt rik kärlväxtflora samt förekomst av kalkgynnade marksvampar.

Naturskogskvaliteter såsom luckighet, skiktning och död ved återfinns genomgående men riktigt gamla träd saknas. Grova levande träd och grov död ved är framförallt koncentrerad till reservatets låglänta och mellersta delar. I reservatet finns genomgående inslag av lövträd, bland annat ett flertal asprika partier.

Skogen präglas av långvarigt skogsbete som sannolikt har pågått från 1600-talet och ända in på 1940-talet. Även småskaligt nyttjande av skogen i form av uttag av virke för husbehov har pågått under lång tid.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Skogen är påverkad av sentida skogsbruksåtgärder och det finns även påverkan i form av grävda diken och brunnar. Den invasiva främmande arten hybridslide har påträffats strax söder om kraftledningsgatan som gränsar mot de södra delarna av reservatet.

Den lövrika barrskogen med sin betespräglade karaktär och rika kärlväxtflora ger en fin upplevelse av äldre tiders bondeskogar. Området kan besökas för till exempel vandring, fågelskådning eller svamp- och bärplockning.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Överrödås naturreservat är ett mindre skogsområde med naturvärden knutna till naturskogsstrukturer samt till historisk markanvändning i form av skogsbete. Det är ett mycket värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till betespräglade barrnaturskogar. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet. Ett bevarande och en utveckling av de värden reservatet är satt att bevara förutsätter därför att skötselåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt.

Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Markägaren har tagit initiativ till ett skydd av området och Överrödås naturreservat vilket kommer att få positiva effekter för bevarandet av den biologiska mångfalden samt för allmänheten. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv till att upphäva gällande beslut

Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl föreligger och att det finns stöd för att upphäva reservatsbeslutet 2012-10-15 med tillhörande skötselplan som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) och i stället ersätta det med detta beslut 2025-12-17.

Det främsta motivet för att upphäva reservatsbeslutet från 2012 är att det finns flera naturmiljöer som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas, vilket beslutets (2012) syfte och B-föreskrifter inte medger. Ytterligare motiv har varit att möjliggöra för anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivet i området. Utöver detta har även det nya beslutet (2025) inneburit förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna.

Möjliggörande av skötselåtgärder

Reservatets skogar är präglade av historisk markanvändning i form av skogsbete och hyser naturvärden som är kopplade till denna historik. Den biologiska mångfalden i betespräglade skogar har stor potential att gynnas med hjälp av förvaltningsinsatser för att restaurera och sköta kulturpräglade kvaliteter¹. Skogsbete och andra hävdgynnande åtgärder inom ramen för naturreservatets förvaltning bör därmed prioriteras. Skötselåtgärden kan övervägas utifrån resurser och behovet av hävd i andra liknande områden.

Överrödås naturreservat är påverkat av sentida skogsbruk, dikningar och grävda brunnar. På grund av detta så har ekosystemens funktion påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte i delar av reservatet. För att uppnå ett mer ändamålsenligt skydd för dessa naturmiljöer kan diken och de brunnar som inte är i bruk behöva läggas igen och skötselåtgärder tillämpas för att till exempel skapa en mer varierad beståndsstruktur, främja lövvärden och tillföra död ved. Även för området främmande arter, vilka kan förväntas öka i takt med klimatförändringarna, kan behöva bekämpas inom reservatet.

¹ Riksantikvarieämbetet 2021. *Skötselplanering i skogsbetesmarker*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Av ovan nämnda skäl har Länsstyrelsen i detta (2025) beslut kompletterat B-föreskrifterna om förpliktelse att tåla intrång, enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, för att möjliggöra denna naturvårdande skötsel samt för att bekämpa främmande arter. B-föreskrifterna har även kompletterats för att möjliggöra anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivet.

Förstärkt skydd

Det nya beslutet får också förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna enligt 7 kap. 5 § miljöbalken. Tilläggen i A-föreskrifterna gäller att anlägga ledning eller rör, samt att uppföra stängsel, staket eller hägnad i syfte att skydda naturmiljön.

Lättnader från föreskrifter

Det nya beslutet innebär också lättnader från vissa föreskrifter som inte bedöms behövas för att uppnå syftet med reservatet.

Undantag från A-föreskriften om att uppföra stängsel, staket eller hägnad gäller för att nyttja naturreservatet för skogsbete vilket även inkluderar underhåll av stängsel och övriga anordningar för betesdjur. För att möjliggöra för skogsbete finns även flera undantag från A-föreskriften om att avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar. Undantaget gäller för träd som hotar att falla över stängsel eller annan anordning för boskap eller på annat sätt utgör risk för boskap samt för åtgärder som syftar till att bibehålla betespräglade natur- och kulturmiljöer genom röjning av buskar, enskilda träd och sly. Även ett undantag från samma föreskrift gällande underhåll av befintliga stigar har gjorts för att underlätta för friluftslivet.

Förbud mot jakt bedöms inte behövas för att uppnå syftet med reservatet och följaktligen finns inga föreskrifter som förhindrar det. För möjligheten att utöva säker jakt är jakttorn av betydelse. För befintliga jakttorn bedöms underhåll av dessa inte skada naturmiljön. Uppförande av nya jakttorn är belagt med tillståndsplikt. Även sikt- och skjutgator är viktiga för säker jakt och dessa behöver oftast underhållsröjas för att behålla sin funktion. Där sikt- och skjutgator redan är etablerade bedöms ett upprätthållande att dessa genom röjning eller kvistning av sly inte skada naturmiljön annat än marginellt

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

och påverkar därför heller inte det huvudsakliga syftet med reservatet. Anläggande av nya sikt- och skjutgator är belagt med tillståndsplikt.

Ett undantag från A-föreskriften om att anlägga rör eller ledning gäller för underhåll av aktiva brunnar.

De flesta åtgärder som omfattas av renskötselrätten bedöms vara förenliga med reservatets syfte. För uppförande av anläggningar krävs samråd enligt 12 kap. 6 § MB vilket ger möjlighet att styra utformning och placering så att påverkan på reservatet och dess syfte blir försumbar.

Sammanfattande bedömning

Beslutet 2012-10-15 ersätts av detta beslut 2025-12-17 som innebär ett mer ändamålsenligt skydd för de värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter som ska bevaras och vårdas i naturreservatet samt för de mer påverkade delar som behöver återställas för att reservatets värden ska bevaras och utvecklas. Genom tillägg till syftets förvaltningsinriktning och B-föreskrifterna för att möjliggöra naturvårdande skötsel såsom skogsbete och genom förstärkta föreskrifter gällande skötselåtgärder i skog uppnås detta. B-föreskrifterna möjliggör också skötselåtgärder nödvändiga för att underlätta för allmänhetens friluftsliv vilket går i linje med syftet med områdesskyddet.

Utöver detta innebär det nya beslutet (2025) ett förstärkt skydd genom tillägg i A-föreskrifterna genom ett förbud mot att anlägga ledning eller rör samt förbud mot att uppföra stängsel, staket eller hägnad.

Undantag från förbudet mot att anlägga ledning eller rör finns för underhåll av aktiva brunnar. Undantag från förbudet mot att uppföra stängsel, staket eller hägnad finns för att nyttja naturreservatet för skogsbete vilket även inkluderar underhåll av stängsel och övriga anordningar för betesdjur. För att möjliggöra för skogsbete finns även flera undantag från A-föreskriften om att avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar. Undantaget gäller för träd som hotar att falla över stängsel eller annan anordning för boskap eller på annat sätt utgör risk för boskap samt för åtgärder som syftar till att bibehålla betespräglade natur- och kulturmiljöer genom röjning av buskar, enskilda träd och sly. Även ett undantag från samma

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

föreskrift gällande underhåll av befintliga stigar har gjorts för att underlätta för friluftslivet.

Det nya beslutet innebär också bättre förutsättningar för säker jakt.

Formuleringar i syfte, skäl och vissa föreskrifter samt de beskrivande texterna i beslutet har också justerats och preciserats, dock utan att väsentligt ändra innebörden i dessa.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget av dessa anledningar att synnerliga skäl föreligger och att det finns stöd för att upphäva reservatsbeslutet 2012-10-15 med tillhörande skötselplan som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808).

Enligt 7 kap. 7§ fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande av gällande beslut meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. I detta fall upphävs det gällande reservatet för att bilda ett utökat och/eller förstärkt skydd. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att detta nya beslut (2025) inte innebär något väsentligt intrång i områdets naturvärden och finner därav att det inte finns skäl att ställa krav på kompensation.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Överrödå har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Överrödå ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd².

² Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 7168.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

- Området ligger inom ett värdenätverk för barrskog³ och därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁴. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.
- Högproduktiv granskog som finns inom reservatet är en prioriterad skogstyp för skydd. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden⁵.
- Blåsippa, fridlyst enligt § 6 i Artskyddsförordningen, utgör en karaktärsväxt för ängsgranskogar och förekommer inom Överrödås naturreservat på en av de nordligaste kända lokalerna i landet.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Formellt skydd av värdefull natur, varav naturreservat utgör en stor del, är ett av de viktigaste verktygen för att nå målen om biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 8 hektar skog (varav 7,5 hektar är produktiv skog) med de typiska arter, strukturer och processer som hör till de olika naturtyperna. Skyddet stärker därmed möjligheterna att nå miljömålen *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

³ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018)*.

⁴ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

⁵ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 7168*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare och boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet *Levande skogar*.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Vindelälven med biflöden är en av våra fyra *nationalälvar* och vattenreglering och vattenöverföring får enligt 4 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) inte utföras i Vindelälven med tillhörande käll- och biflöden.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Naturreservatet bidrar till att delar av Vindelälvens biflöden långsiktigt bevaras och vid behov kan naturvårdshöjande åtgärder genomföras.

Området kring Vindelälven utgör även riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och berör reservatets låglänta delar. Området bedöms ha särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturlandskapet samt vara ett område med särskilt goda förutsättningar för land- och vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser. Odlingslandskapet med öppna slåtterängar och betesmarker utgör ett karaktäristiskt inslag i älvdalen till exempel intill hembygdsgården i Överrödå.

Vindelns kommuns översiktsplan⁶ redovisar de berörda riksintressena samt Natura 2000-området Vindelälven.

Naturreservatet berörs inte av några gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen därför att detta beslut 2025-12-17 om bildande av naturreservatet Överrödå är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Inskränkningar som motiveras med hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Sammantaget finner Länsstyrelsen därför att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

⁶ Vindelns kommun. 2014. *Översiktsplan för Vindelns kommun*. Antagen av kommunfullmäktige 22 september 2014.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Detta beslut (2025) kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Klara Linder, naturvårdshandläggare, som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

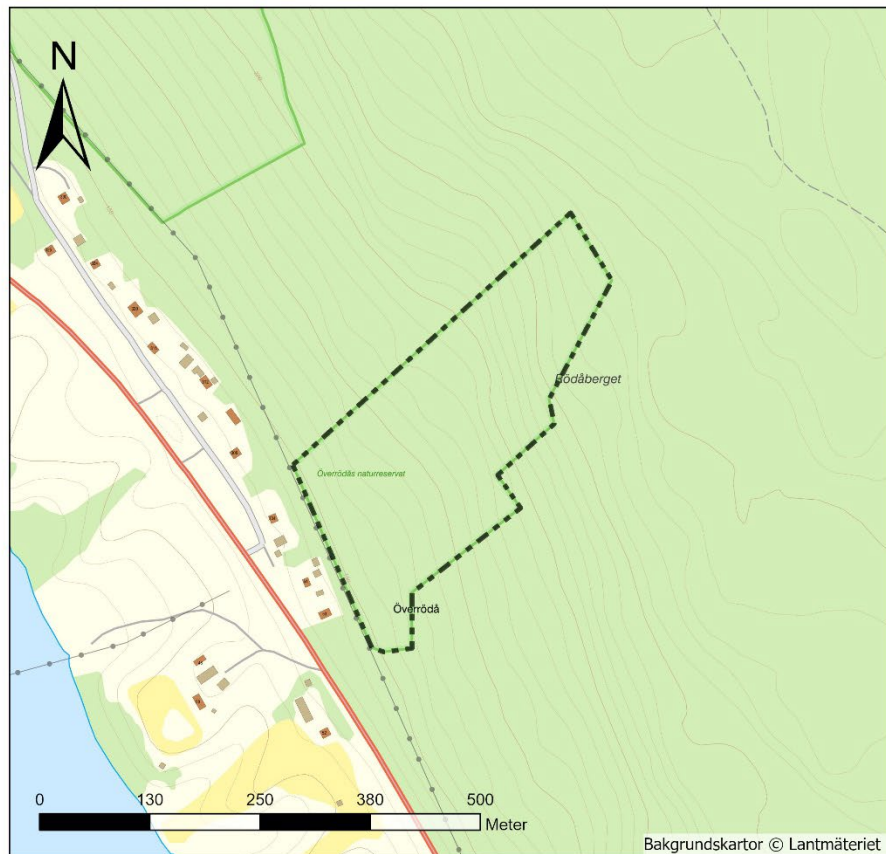
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Bilaga 1

Naturreservat Överrödå

Vindelns kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 6859–2025.

▤▤▤ Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslutskarta för Överrödå naturreservat i Vindelns kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut

1 (17)

Datum

2025-12-17

Diarienummer

6859-2025

Skötselplan för Överrödås naturreservat i Vindeln kommun

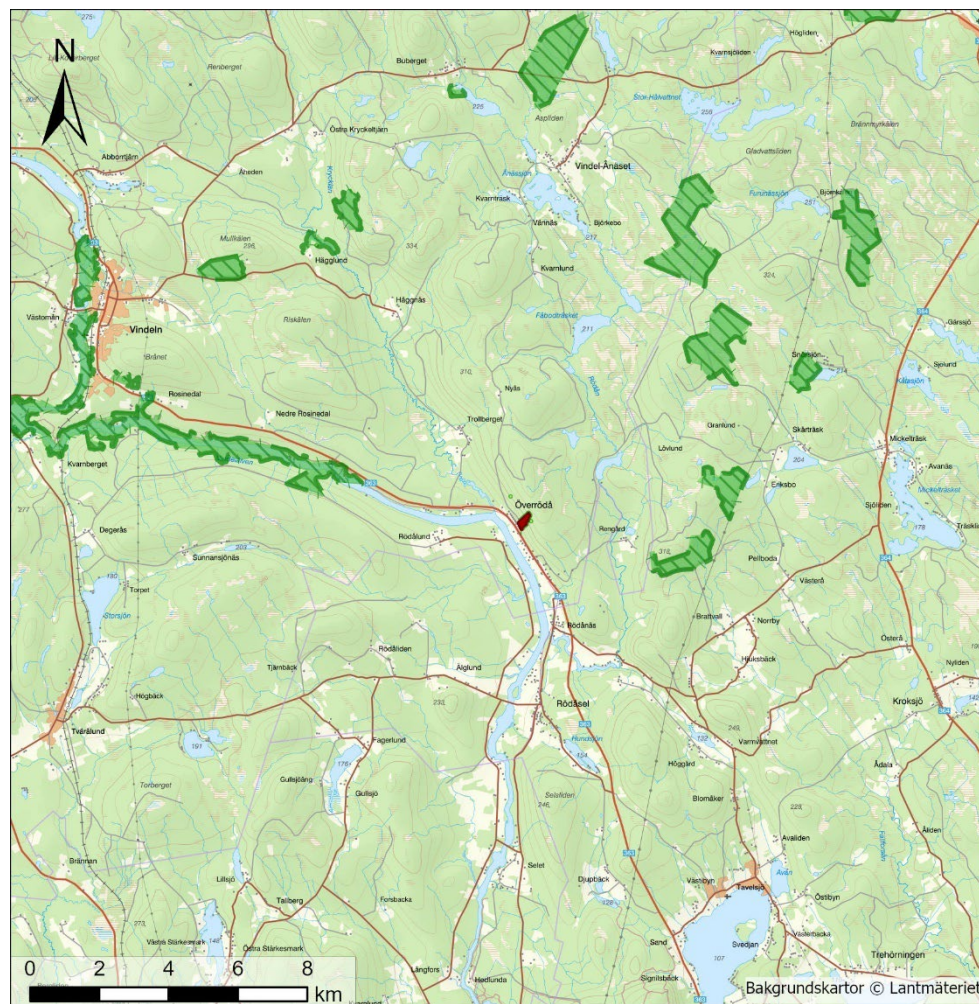

Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

1 Beskrivning av naturreservatet

1.1 Läge och landskap

Överrödås naturreservat ligger ca 13 km öster om Vindeln. Området består av en sydvästvärd sluttning mot Vindelälven som utgör en gradient från högproduktiv granskog och barrblandskog i de nedre delarna till hällmarkstallskog högre upp. Området har under lång tid nyttjats för skogsbete. Höjden över havet varierar från 148 i de nedre delarna och upp till 243 m.ö.h. i de övre delarna av sluttningen på Rödåberget. Strax väster om reservatet ligger byn Överrödå med ett par hus.

Naturreservatet **Överrödå** (röd markering) ligger cirka **13 km** öster om **Vindeln**. På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön streckad markering).

1.2 Geologi

Berggrunden består av ådergnejsomvandlad, migmatiserad metagråvacka vilket är karaktäristiskt för länets kustområden och kustnära inland. Nere vid väg 363 dominerar ett tunt moräntäcke med berg i dagen medan det i den högsta delen förekommer svallgrus. Reservatets övre norra delar sträcker sig upp mot högsta kustlinjen som här är tydlig, linjen fortsätter norrut en lång sträcka längs berget.

1.3 Skog

Reservatet består huvudsakligen av högproduktiv granskog och barrblandskog samt en mindre del hållmarkstallskog i de höglänta delarna. Hela området bär spår av skogsbete. Skogen är belägen i en sydvästvänd sluttning där de låglänta och mellersta delarna av sluttningen karaktäriseras av blockrika branter som varvas med flackare partier och präglas av översilade och källpåverkade stråk, med ett bitvis frodigt fältskikt och en utpräglad lundvegetation.

De låglänta delarna av sluttningen samt delar i anslutning till källdråg och fuktsvackor utgörs av granskog. Längre upp i sluttningen finns ett större inslag av tall, skogen övergår i barrblandskog och blir glesare i trädskiktet samt har en risdominerad vegetation. I den nordöstra delen av området återfinns en mycket gles och lågvuxen hållmarkstallskog. Hållmarkstallskogen har andra geologiska och hydrologiska förhållanden jämfört med omgivande naturmiljöer, men rikare stråk förekommer. Trädskiktet består huvudsakligen av medelålders tall med förekomst av gamla tallöverståndare. Fältskiktet domineras av blåbärsris.

I reservatet finns genomgående inslag av lövträd, bland annat ett flertal asprika partier. Det finns även inslag av björk, al, rönn, sälg och en. Äldre lövträd saknas. Naturskogskvaliteter såsom luckighet, skiktning och död ved återfinns genomgående men riktigt gamla träd saknas. I de höglänta delarna saknas levande grova träd och den döda veden utgörs av klen granved medan det i de låglänta och mellersta delarna finns både grova levande granar samt förekomst av grov död ved, huvudsakligen av gran men även av björk.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

1.4 Naturvårdsarter

Överrödås naturreservat utgör en mycket lämplig miljö för arter knutna till högproduktiv och betespräglad granskog och barrblandskog samt hållmarkstallskog.

Blåsippa, fridlyst enligt § 6 i Artskyddsförordningen, utgör en karaktärsväxt för ängsgranskogar och förekommer inom Överrödås naturreservat på en av de nordligaste kända lokalerna i landet.

Flera hävdgynnade arter har påträffats i område. För många av dessa är det dock svårt att avgöra om förekomsten beror på enbart hävd eller om de även kan förklaras av de naturgivna förutsättningarna i området såsom kalkförekomster och rörligt markvatten.

Nedan presenteras ett urval av skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter som påträffats inom naturreservatet Överrödå¹ (hotkategori enligt Artdatabankens Rödlista 2020² inom parentes där NT = nära hotad och EN = starkt hotad):

Bronshjon, tornseglare (EN), spillkråka (NT), tretåig hackspett (NT), lärkfalk, tofsmes, talltita (NT), rosenfink (NT), garnlav (NT), violettgrå tagellav (NT), besk vaxskivling, äggvaxskivling (NT), vedticka, ullticka (NT), granticka (NT), silkesporing, trådticka, svavelrisk, raggtaggsvamp (EN), skarp dropptaggsvamp, fjällig taggsvamp s.str., källpraktmossa, mörk husmossa, strutbräken, majbräken, ormbär, grönkulla, korallrot, fläcknycklar, liljekonvalj, vispstarr, spädstarr, lundelm, bergsslok, hässlebrodd, svart trolldruva, blåsippa, svarta vinbär, skogsvinbär, smultron, kanelros, underviol, tibast, ögonpyrola, vitpyrola, ärenpris, brudborste, torta.

1.5 Kulturhistoria och markanvändning

Skogsbete

Skogen präglas av långvarigt skogsbete som sannolikt har pågått från 1600-talet och ända in på 1940-talet. Den sista tiden var det främst nötdjur som betade, men troligtvis betade även får åtminstone en bit in på 1900-talet. Två mindre stigar löper österut från den äldre körväg som går genom reservatet i nordsydlig riktning. Körvägen togs i bruk

¹ SLU Artdatabanken. 2025. *Fynddata*.

² SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

under mitten av 1800-talet och ledde troligtvis till bosättningen i Rödåberg cirka 700 meter norr om reservatet. En mindre stig återfinns i reservatets sydvästra delar. Med sitt gårdsnära läge kan man anta att området historiskt sett haft ett rikt nätverk av gångstigar, vallnings- och djurstigar. Spår av hävd i form av bland annat granar med betesskador och gamla stigar vittnar om det biologiska kulturarv som området besitter.

Extensivt skogsbruk

Parallellt med skogsbetet har skogen nyttjats även för andra ändamål, exempelvis gårdsgårdsvirke, brännved, kolved och byggnadstimmer. Sammantaget resulterar denna traditionella form av nyttjande i den typ av skog som brukar benämnas som bondskog. Skogen i Överrödås naturreservat har med sitt gårdsnära läge säkerligen varit påverkad av skogsbruk för husbehov. Uttaget av träd har satt sin prägel på dessa bondeskogar och ibland har kanske nyttjandet till och med haft större effekter än själva betet. Även i modern tid har skogen nyttjats småskaligt, då en boende i området haft ett snickeri och tagit en del virke av tall och björk för eget bruk.

Modernt skogsbruk

Skogen är påverkad av sentida skogsbruksåtgärder och det finns spår i form av gallringsstubbar, barrplanteringar, unga lövsuccessioner och körvägar.

I de södra delarna av reservatet finns en mindre yta på 1 hektar med likåldrig tall som planterats under 1960-talet. Hård gallring av skogen har skett även under 1970-talet, både i Överrödås naturreservat och i angränsande skogar. I samband med gallringen har det även tagits upp mindre luckor, varav flertalet idag har ett anseeligt inslag av asp. Omkring år 2000 har även en gallring av skogen med förhållandevis stor strukturell effekt gjorts varpå ytterligare asprika partier har uppkommit och en yta planterats med gran vid reservatsgränsen i reservatets mellersta delar. Många stubbar från avverkningen går fortfarande att se, och av dem finns ett flertal grova granstubbar. Det finns även spår från röjda klenträäd, men någon systematisk undererröjning av hela området verkar inte ha ägt rum. Tydliga spår från både gallringarna på 70-talet och år 2000 kan även ses i form av stickspår.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

De gallringar och uttag av skogen som har gjorts sedan djuren försvann från skogen innebär att många biologiska kulturarv kopplade till trädskiktet sannolikt har påverkats negativt.

Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar

Det finns inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar inom reservatet enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök³.

Brunnar och källor

Inom reservatet finns tre betongsatta brunnar varav minst en används aktivt. Samtliga brunnar finns i reservatets södra delar. I anslutning till den aktiva brunnen går ett grunt, rakt dike med en slang i ned mot närmaste hus.

Inom reservatet finns även två källor. Den ena källan är belägen i närhet till brunnarna och i anslutning till denna går ett grunt, rakt dike som leder mot reservatsgränsen och fortsätter mot en utav gårdarna. Diket är sannolikt en kanal för att lägga en slang eller ett rör från en av brunnarna. Den andra källan är belägen längre norrut, väster om den gamla körvägen och har rester av en gammal slang.

1.6 Renskötsel

Naturreseptatet ligger inom Rans samebys vinter- och vårvinterbetesmarker, som nyttjas från senhösten till våren. Rans sameby är en fjällsameby. Inga riksintressen för rennäringsen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken eller strategiska platser och betesområden enligt Sametingets kartor⁴ berörs.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

³ Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

⁴ Sametinget. IRENMARK. Rennäringsens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

1.7 Friluftsliv

Naturreservatet Överrödå är beläget i en sydvästvänd sluttning mot Vindelälven och domineras av högproduktiv och betespräglad granskog och barrblandskog. Skogen i de låglänta delarna av reservatet påminner om södra Sveriges granskogar och är en av de nordligaste växtplatserna för blåsippa i Sverige. Området ger en fin bild av äldre tiders bondeskogar. Efter den branta stigningen är Rödåbergets hållmarker lättvandrade med fin utsikt över det kringliggande landskapet.

Naturreservatet Överrödå är ett trevligt och relativt lättillgängligt besöksmål för egna strövtåg och naturstudier. Naturreservatet nås från väg 363. Reservatet kan även nås med kollektivtrafik, buss 16 från Umeå Universitetssjukhus mot Vindeln Resecentrum, busshållplats Överrödå N 363.

Naturreservatet saknar besöksanordningar. Den 3,1 mil långa vandringsleden Vindelforsarnas led mellan Vindeln och Sandviksforsen söder om Rödåsel passerar strax söder om naturreservatet. Leden är anpassad för vandring och mountainbikecykling. Det finns rastplatser med vindskydd och eldstäder, vilket gör den lämplig för både dagsturer och längre utflykter.

2 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i två skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt behov av åtgärder (se även bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

2.1 Skötselområde 1: Högproduktiv och betespräglad granskog och barrblandskog

Beskrivning

Areal: 7 ha

Skötselområdet består av en högproduktiv och betespräglad granskog och barrblandskog i en sluttning som karaktäriseras av blockrika branter som varvas med flackare partier och präglas av översilade och källpåverkade stråk, med ett bitvis frodigt fältskikt och en utpräglad lundvegetation. Längre upp i sluttningen övergår granskogen i barrblandskog, blir glesare i trädskiktet och har en risdominerad vegetation. I skötselområdet finns genomgående inslag av lövträd, bland annat ett flertal asprika partier. Naturskogsqualiteter såsom luckighet, skiktning och död ved återfinns genomgående men riktigt gamla träd saknas. Den döda veden utgörs huvudsakligen av gran men även björk förekommer. Grova levande granar finns framförallt i skötselområdets låglänta delar.

Skogen präglas av långvarigt skogsbete som upphört på 1940-talet. Sista tiden var det framförallt nötdjur som betade, men troligtvis betade även får åtminstone en bit in på 1900-talet. Även småskaligt nyttjande av skogen i form av uttag av virke för husbehov har pågått under lång tid. Skogen har gallrats förhållandevis hårt under både 1970- och 2000-talet. Gallringarna har resulterat i mindre luckor och glesare partier, förekomst av stickspår samt ett ansevärt inslag av asp i området. Två områden med yngre barrskog med stort inslag av löv finns. Det ena området utgörs av ett yngre parti planterad tall i de södra delarna med två lövrika partier i de mellersta delarna bestående av cirka 20-åriga lövträd, framförallt asp men även rönn, sälg, björk och al, som sannolikt uppkommit efter gallringarna runt år 2000. Det andra området utgörs av en halvöppen, glest planterad yta med gran på cirka 15 år med inslag av framförallt asp vid reservatsgränsen i öster.

Tre brunnar varav åtminstone en är aktiv med ett anslutande grunt dike finns i skötselområdets låglänta delar. En källa finns i närhet till brunnarna och i anslutning till denna finns ett grunt dike. Ytterligare en källa finns i skötselområdets norra del, väster om den gamla körvägen.

Den invasiva främmande arten hybridslide har påträffats strax söder om reservatsgränsen, angränsande till skötselområdet.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skötselområdet bör ha en betespräglad vegetation där vedartad igenväxningsvegetation endast förekommer i begränsad omfattning. När eventuellt bete upphör kan skötselområdet tillåtas övergå till naturskog med för de skogliga naturtyperna typiska strukturer och processer.
- De delar av skogen som hyser ung- och medelålders lövrik skog ska förvaltas så att höga naturvärden på lång sikt utvecklas och att områdena därmed förstärker värdena i reservatets övriga delar. Områdenas utveckling från ungskogar med dess lövrikedom kan också kompensera en brist på lövbrännor som successionfas efter brandstörning som kan uppkomma i omgivande landskap.
- Typiska hävdgynnade arter och naturskogsarter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen högproduktiv granskog och barrblandskog ska inte minska.

Skötselåtgärder

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där igenväxning och förtätning av trädskiktet kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av gran genomföras för att öka solinstrålningen och minska konkurrensen.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Åtgärder för att öka mängden substrat

Där brist på substrat som död ved kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av träd genomföras för att öka tillförseln av substrat.

Lövgynnande och variationsskapande åtgärder

I de fall områdets utveckling riskerar att gå i en icke önskvärd riktning kan t.ex. selektiva röjningar, frihuggningar eller andra åtgärder genomföras för att skapa ett bra utgångsläge för att området ska utvecklas åt ett gynnsamt håll.

Stängsling

Om föryngring av lövskog bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete kan stängsling genomföras.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Åtgärder för återupptagen hävd

Återupptagen hävd är önskvärt. Skogsbete samt varsam röjning av buskar och träd ska vara möjligt för att motverka igenväxning samt bibehålla skogens luckighet. När eventuellt bete upphör ska stängsel och övriga anläggningar för djurhållning avlägsnas av djurhållaren i samråd med Länsstyrelsen.

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

2.2 Skötselområde 2: Betespräglad hällmarkstallskog

Beskrivning

Areal: 1 ha

I den nordöstra delen av området återfinns en mycket gles och lågvuxen hällmarkstallskog. Hällmarkstallskogen har andra geologiska och hydrologiska förhållanden jämfört med omgivande naturmiljöer, men rikare stråk förekommer. Trädskiktet består huvudsakligen av medelålders tall med förekomst av gamla tallöverståndare. I detta område finns ett flertal troliga betesskador på träd. Fältskiktet domineras av blåbärsris.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogens struktur och sammansättning ska vara påverkad av brand eller motsvarande störning.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skötselområdet bör ha en betespräglad vegetation där vedartad igenväxningsvegetation endast förekommer i begränsad omfattning. När eventuellt bete upphör kan skötselområdet tillåtas övergå till naturskog med för de skogliga naturtyperna typiska strukturer och processer.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen hällmarkstallskog ska inte minska.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Skötselåtgärder

Brandefterliknande åtgärder

Brandefterliknande åtgärder kan genomföras för att främja strukturer och arter som är knutna till brand. Det kan ske genom att fälla träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller genomföra markstörning.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Åtgärder för återupptagen hävd

Återupptagen hävd är önskvärt. Skogsbete samt varsam röjning av buskar och träd ska vara möjligt för att motverka igenväxning samt bibehålla skogens luckighet. När eventuellt bete upphör ska stängsel och övriga anläggningar för djurhållning avlägsnas av djurhållaren i samråd med Länsstyrelsen.

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

3 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Beskrivning

Överrödås naturreservat ligger i direkt anslutning till byn Överrödå och är lättillgängligt nära väg 363 mellan Umeå och Vindeln och enkelt kan nås med kollektivtrafik. Den rika kärlväxtfloran och den fina utsikten från Rödåbergets sluttning stärker områdets värden för friluftsliv.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

I dagsläget finns inte några anläggningar för allmänheten i naturreservatet. Strax söder om reservatet passerar vandringsleden Vindelforsarnas led där det finns rastplatser med vindskydd och eldstäder.

Vid eventuellt skogsbete kan naturreservatet omges av ett stängsel. Stängslet kan delvis utgöra hinder för allmänhetens tillträde till området.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Reservatets intressanta naturmiljöer och arter ska kunna besökas utan att skada dem.

Åtgärder för friluftsliv

- Informationsskyltar, utformade i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, sätts upp i anslutning till reservatet utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar.
- En parkering finns anlagd intill vägen söder om naturreservatet.
- En entré, en markerad vandringsled upp längs Rödåbergets sluttning samt en rastplats med utsikt över kringliggande landskap kan anläggas. Förslag till friluftsanordningar finns markerade på kartan i bilaga 2.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

4 Övriga anordningar

I naturreservatet finns i dagsläget inga anordningar.

I enlighet med reservatets föreskrifter är nyanläggning och underhåll av stängsel och övriga anordningar som djurskyddet föreskriver tillåtet. Innan nya anläggningar uppförs ska kontakt tas med Länsstyrelsen. Kontakt ska också tas med Länsstyrelsen innan anläggningar tas bort vid upphörd djurhållning.

5 Nyttjanderätter

- Jakt får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Befintliga jaktorn samt sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.
- Det finns 2025 inga ledningar i naturreservatet men det finns en kraftledning som gränsar till naturreservatet längst i söder.

6 Samråd angående renskötsel

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Överrödås naturreservat som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

7 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över och målas om vid behov.

8 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar och skyltar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

8.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturresevatets bevarandemål och tillståndet för området livsmiljöer ska dokumenteras regelbundet. Så långt möjligt ska fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur användas. Uppföljningen kommer att ske utifrån resevatets naturtyper och skötselområden (bilaga 1).

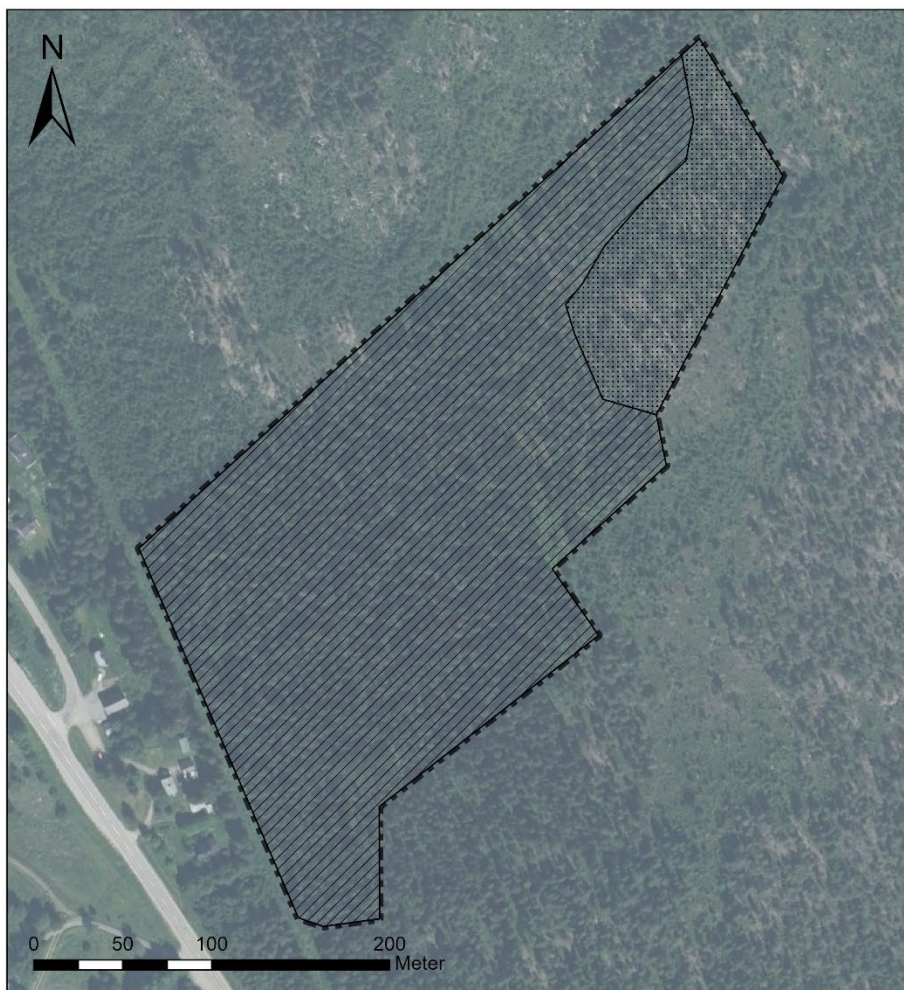
Bilagor

1. Karta över skötselområden
2. Karta över anordningar för friluftslivet

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Bilaga 1

Bilaga 1. Karta med skötselområden för naturreservatet Överrödå, Vindelns kommun. Dnr 6859-2025.

 Reservatsgräns

Skötselområden

- Högproduktiv och betespräglad granskog och barrblandskog
- Hällmarkstallskog

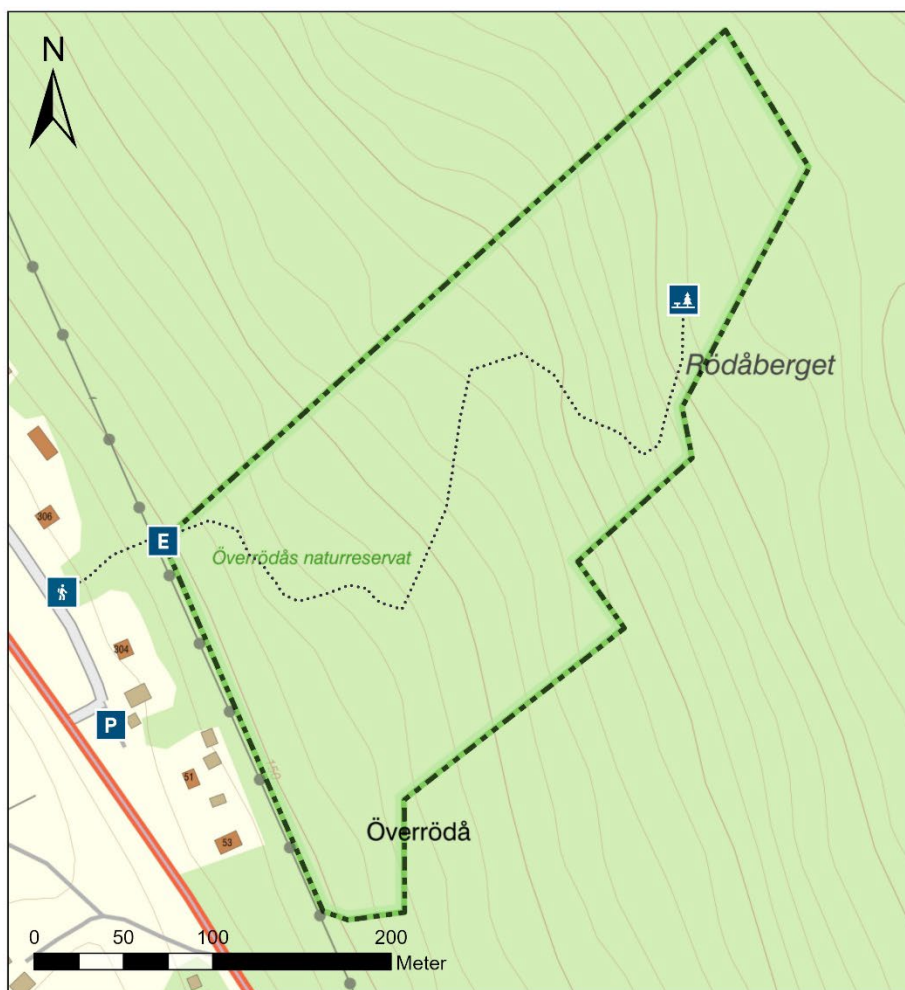
Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med skötselområden för Överrödås naturreservat i Vindelns kommun.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
6859–2025

Bilaga 2

Bilaga 2. Karta med befintliga och planerade anordningar för friluftslivet i naturreservatet Överrödå.

Reservatsgräns
P Parkering

Förslag till friluftsanordningar

E Entré
Rastplats
Vandringsled
Stigdragning

Karta över befintliga och planerade anordningar för friluftslivet i Överrödå naturreservat i Vindelns kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut

Datum	Diarienummer
2025-12-17	6859-2025

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.